

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้กฎหมายทันต่อโลกที่ได้พัฒนาก้าวหน้าในด้านการบินพลเรือนเป็นอันมาก และเพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐบาลไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ หลังจาก พ.ศ. 2497 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศอีกหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดคือพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและเพิ่มเติมบทบัญญัติบางประการเพื่อยกระดับการบินพลเรือนของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทันสมัย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุม กำกับดูแล ส่งเสริมและพัฒนาด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวก และเศรษฐกิจการบินพลเรือนของประเทศไทย สอดคล้องตามมาตรฐานขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ และรองรับการตรวจสอบตามโครงการตรวจสอบการกำกับดูแลความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยสากล

ขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้บัญญัติขอบเขตการใช้บังคับของกฎหมายไว้เช่นเดียวกับกฎหมายไทยส่วนใหญ่ แต่ตามมาตรา 5 บัญญัติในทางตรงข้ามคือไม่ใช่บังคับแก่การเดินอากาศในราชการทหาร ราชการตำรวจ ราชการศุลกากร และราชการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่การทำแผนการบินตามมาตรา 18/1 และการปฏิบัติตามกฎจราจรทางอากาศตามมาตรา 18/2 และมาตรา 18/3

การแก้ไขปรับปรุง

ปัจจุบันพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 มีการแก้ไขปรับปรุง 15 ครั้ง ดังนี้

1. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2498
2. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2502
3. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2504
4. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2507
5. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2514
6. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2521
7. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2525
8. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2534
9. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2542
10. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551
11. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2553
12. พระกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 พ.ศ. 2558

13. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้แทนนิติบุคคล พ.ศ. 2560
14. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2562
15. พระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562

โครงสร้างของกฎหมาย

- หมวด 1 คณะกรรมการการบินพลเรือน และคณะกรรมการเทคนิค
- หมวด 1/1 การกำกับดูแลการบินพลเรือน
- หมวด 1/2 การกำกับดูแลการบริการการเดินอากาศ
- หมวด 1/3 การกำกับดูแลการขนส่งวัตถุอันตรายและสิ่งของต้องห้ามหรือต้องดูแลเป็นพิเศษ
- หมวด 2 บททั่วไปว่าด้วยอากาศยาน
- หมวด 3 การจดทะเบียนและเครื่องหมายอากาศยาน
- หมวด 4 แบบอากาศยาน การผลิตอากาศยาน และการควบคุมความสมควรเดินอากาศ
- หมวด 4/1 ใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ
- หมวด 4/2 การกำกับดูแลการบินพลเรือนทางเศรษฐกิจ
- หมวด 5 ผู้ประจำหน้าที่
- หมวด 5/1 การรักษาความปลอดภัย
- หมวด 5/2 การอำนวยความสะดวกในการบินพลเรือน
- หมวด 6 สนามบินและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ
- หมวด 6 ทวิ ค่าบริการผู้โดยสารขาออก
- หมวด 6 ตรี บริการลานจอดอากาศยานและบริการช่างอากาศ
- หมวด 7 การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์
- หมวด 7/1 การค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานประสบภัย
- หมวด 8 อำนาจ ตรวจ ยึด และหน่วงเหนี่ยว
- หมวด 9 บทกำหนดโทษ

สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. คณะกรรมการการบินพลเรือน กำหนดให้มีคณะกรรมการการบินพลเรือนคณะหนึ่ง โดยให้มีหน้าที่และอำนาจในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยให้ทันต่อเหตุการณ์ ถูกต้องและครบถ้วนตามกฎหมายและตามอนุสัญญาและภาคผนวก และให้มีหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการบินพลเรือนของประเทศ และพิจารณาอนุมัติแผนระดับชาติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบินพลเรือน ตลอดจนกำหนดนโยบายเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารหรือผู้ใช้บริการในภาคอุตสาหกรรมการบิน กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ห้วงอากาศของประเทศไทย พิจารณาให้ความเห็นชอบในการออกหรือต่อใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือน ออกข้อบังคับเพื่อการหนดหลักเกณฑ์ในการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือน ให้ความเห็นชอบข้อบังคับที่ออกโดยผู้อำนวยความสะดวก กำหนดหลักเกณฑ์ในการคำนวณค่าบริการการเดินอากาศ ให้ความเห็นชอบอัตราค่าธรรมเนียมกำกับการบินพลเรือน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณค่าโดยสารและค่าระวางสำหรับอากาศยานขนส่งและอัตราขั้นสูง กำหนดอัตรา

และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าบริการ ค่าภาระ หรือเงินตอบแทนอื่นใดในสนามบินอนุญาต ซึ่งให้บริการแก่สาธารณชน กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อเป็นกลไกยุติข้อขัดแย้งระหว่างสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยและผู้ประกอบกิจการการบินพลเรือน และปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (หมวด 1 มาตรา 7- มาตรา 15/1)

2. การกำกับดูแลการบินพลเรือน กำหนดอำนาจของของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และผู้อำนวยการ โดยกำหนดขอบเขตการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจการการบินพลเรือนให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการบินพลเรือน และการกำกับดูแลการบินพลเรือนทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงกำหนดมาตรการในการตรวจสอบ เพื่อให้กิจการการบินพลเรือนของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล (หมวด 1/1 มาตรา 15/7 - มาตรา 15/16)

3. การกำกับดูแลการบริการการเดินอากาศ กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการให้บริการการเดินอากาศ (Air Navigation Service) โดยผู้ที่ประกอบกิจการบริการการเดินอากาศต้องได้รับใบอนุญาต และกำหนดมาตรฐานการบริการการเดินอากาศในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การบริการจราจรทางอากาศ บริการระบบสื่อสาร ระบบช่วยการเดินอากาศ และระบบติดตามอากาศยาน บริการอุตุนิยมวิทยาการบิน บริการข่าวสารการบิน บริการออกแบบวิธีปฏิบัติ การบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน และการบินทดสอบ กำหนดกลไกการออกใบอนุญาต หน้าที่ของผู้ให้บริการ และการตรวจสอบติดตามการให้บริการการเดินอากาศ เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวกแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 1/2 มาตรา 15/17 - มาตรา 15/26)

4. การกำกับดูแลการขนส่งวัตถุอันตรายและสิ่งของต้องห้ามหรือต้องดูแลเป็นพิเศษ กำหนดหลักเกณฑ์การขนส่งวัตถุอันตรายและสิ่งของต้องห้ามหรือต้องดูแลเป็นพิเศษทางอากาศ โดยการรับมอบจัดเก็บ บรรจุ ขนถ่าย หรือขนส่งของดังกล่าว ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่ผู้อำนวยการกำหนด เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวกแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 1/3 มาตรา 15/27 - มาตรา 15/31)

5. บททั่วไปว่าด้วยอากาศยาน กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดนำอากาศยานทำการบินวันแต่มีเอกสารต่าง ๆ อยู่กับอากาศยาน เช่น ใบสำคัญการจดทะเบียน ใบสำคัญสมควรเดินอากาศ สมุดปุมเดินทาง ใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่แต่ละคน เป็นต้น และกำหนดให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศ (สายการบิน) ต้องจัดให้มีบัญชีแสดงรายชื่อผู้โดยสารและบัญชีแสดงรายการสินค้า ตลอดจนแผนการบินและแผนปฏิบัติการบินสำหรับอากาศยานที่ใช้ดำเนินการกิจการการเดินอากาศของตน)

กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ห้วงอากาศ โดยให้คณะกรรมการการบินพลเรือนกำหนดนโยบายการใช้ห้วงอากาศ และให้ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยกำหนดข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของความปลอดภัยในการบิน เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวก ๒ และภาคผนวก ๑๑ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ และแนวคิดของ ICAO ว่าด้วยการบริหารจัดการห้วงอากาศแบบยืดหยุ่น (Flexible Use of Airspace-FUA) นอกจากนี้ยังกำหนดให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยมีหน้าที่จัดทำแผนนิรภัยในการบินพลเรือนแห่งชาติเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความปลอดภัยการบินพลเรือนในระดับประเทศ โดยต้องมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงแผนดังกล่าวทุกปี และแจ้งผู้ซึ่งเกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติตาม

ในการนำอากาศยานทำการบินนั้นยังกำหนดห้ามมิให้อากาศยานใช้ที่หนึ่งที่ได้เป็นที่ขึ้นลง นอกจากสนามบินอนุญาต หรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยานที่ได้รับอนุญาตหรือที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด อากาศยานต้องบินตามเส้นทางบินที่กำหนด ต้องทำแผนการบินและแจ้งต่อหน่วยงานให้บริการจราจรทางอากาศ และต้องปฏิบัติตามกฎจราจรทางอากาศที่กำหนด โดยห้ามบินเข้าพื้นที่หวงห้ามเด็ดขาดหรือพื้นที่

หวงห้ามเฉพาะ แต่อาจบินเข้าพื้นที่อันตรายได้โดยจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ยังกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดใช้เครื่องถ่ายภาพในอากาศยานหรือจากอากาศยาน ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ห้ามมิให้ผู้ใดบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินหรือทิ้งร่มอากาศ นอกจากนี้ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ห้ามมิให้ผู้ใดส่งหรือพายุทธภัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์ไปกับอากาศยานเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ห้ามมิให้อากาศยานนอกจากอากาศยานต่างประเทศบินออกนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ห้ามมิให้อากาศยานต่างประเทศบินผ่านหรือขึ้นลงในราชอาณาจักร เว้นแต่จะมีสิทธิตามอนุสัญญา หรือความตกลงระหว่างประเทศ หรือได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี ห้ามมิให้อากาศยานทหารต่างประเทศบินผ่านหรือขึ้นลงในราชอาณาจักรเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี และห้ามมิให้ผู้ใดใช้อากาศยานส่วนบุคคลในการเดินอากาศ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากผู้อำนวยการ

(หมวด 2 มาตรา 16 – มาตรา 29 เบญจ)

6. การจดทะเบียนและเครื่องหมายอากาศยาน กำหนดคุณสมบัติของผู้ซึ่งจะขอจดทะเบียนอากาศยานจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ แต่ต้องมีสัญชาติไทย และต้องเป็นเจ้าของอากาศยานที่ขอจดทะเบียนหรือถ้ามิได้เป็นเจ้าของต้องเป็นผู้มีสิทธิครอบครองอากาศยานและต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนให้จดทะเบียนได้ กำหนดกรณีที่ไม่สำคัญการจดทะเบียนอากาศยานเป็นอันใช้ไม่ได้ เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ของอากาศยานนั้นหรือมีการเปลี่ยนแปลงสิทธิครอบครองของอากาศยานนั้น หรือเมื่อใบสำคัญสมควรเดินอากาศของอากาศยานนั้นสิ้นอายุเกินกว่าหกเดือนแล้ว เป็นต้น และกำหนดให้อากาศยานที่จดทะเบียนจะต้องแสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานให้เป็นไปตามที่กำหนด (หมวด 3 มาตรา 30 - มาตรา 33)

กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อรองรับอากาศยานต่างประเทศที่มีสัญญาเช่าหรือสัญญาอื่นในลักษณะเดียวกันของผู้ดำเนินการเดินอากาศของไทย ให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศของไทยที่นำอากาศยานต่างประเทศมาใช้ในการประกอบกิจการของตนโดยมีสัญญาเช่าหรือสัญญาอื่นในลักษณะเดียวกัน และประเทศไทยมีความตกลงกับประเทศผู้จดทะเบียนอากาศยานเพื่อโอนความรับผิดชอบของประเทศผู้จดทะเบียนอากาศยานให้กับประเทศไทยตามอนุสัญญาแล้ว ให้ถือว่าอากาศยานต่างประเทศนั้นเป็นอากาศยานที่จดทะเบียนตามกฎหมายไทยและให้ใบอนุญาตหรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานนั้นอยู่ภายใต้กฎหมายไทยด้วย ทั้งนี้เพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคี Article 83 bis แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศต่อไป (หมวด 3 มาตรา 33/1 - มาตรา 33/3)

7. แบบอากาศยาน การผลิตอากาศยาน และการควบคุมความสมควรเดินอากาศ กำหนดมาตรฐานอากาศยาน การรับรองแบบอากาศยาน การรับรองการผลิต โดยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการควบคุมการผลิตอากาศยานและส่วนประกอบสำคัญของอากาศยาน การผลิตชิ้นส่วนรับรองคุณภาพ การผลิตบริษัท และการควบคุมการผลิตบริษัท กำหนดหลักเกณฑ์การรับรองความสมควรเดินอากาศของอากาศยาน การรับรองความสมควรเดินอากาศของผลิตภัณฑ์อื่น การคงความต่อเนื่องของความสมควรเดินอากาศ และการรับรองหน่วยซ่อม (หมวด 4 มาตรา 34 - มาตรา 41/111)

8. ใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ดำเนินการเดินอากาศ และการประกอบกิจการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์ เพื่อให้ผู้ใช้อากาศยานในการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์ต้องได้รับใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ (Air Operator Certificates : AOC) จากผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย โดยให้อำนาจผู้อำนวยการกำหนดหลักเกณฑ์การออกใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ คุณสมบัติของผู้ขอใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ และอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินการของผู้ได้รับใบรับรองผู้ดำเนินการเดินอากาศ เพื่อให้เป็นไปตาม

ภาคผนวก 6 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 4/1 มาตรา 41/112 – มาตรา 41/123)

9. การกำกับดูแลการบินพลเรือนทางเศรษฐกิจ กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการบินพลเรือนทางเศรษฐกิจ โดยให้คณะกรรมการการบินพลเรือนรับผิดชอบในการกำกับดูแลกิจการการบินพลเรือนในทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์ การทำงานทางอากาศ การบินทั่วไป และกิจการการบินพลเรือนอื่นที่คณะกรรมการการบินพลเรือนกำหนด โดยที่ผู้ใดจะประกอบกิจการการบินพลเรือน จะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือน (Air Operating License: AOL) จากรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการบินพลเรือน กำหนดให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศต่างประเทศที่จะประกอบกิจการขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการเข้ามายังหรือออกจากราชอาณาจักรต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ กำหนดให้การขนส่งทางอากาศเพื่อการพาณิชย์เป็นบริการสาธารณะ การกำหนดค่าโดยสารและค่าระวางของอากาศยานขนส่งต้องเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ กำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการการบินพลเรือนและผู้ดำเนินการเดินอากาศต่างประเทศที่ได้รับอนุญาต ต้องจัดให้มีการประกันภัยความรับผิดชอบตามสัญญาและบุคคลที่สามเพื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุที่เกิดจากอากาศยาน และจะปฏิเสธการรับขนส่งผู้โดยสารปกติหรือคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไม่ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยหรือการรักษาความปลอดภัย นอกจากนี้ยังกำหนดให้คณะกรรมการการบินพลเรือนมีอำนาจออกข้อบังคับเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารในเที่ยวบินภายในประเทศและระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์สาธารณะและเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้โดยสารด้วย (หมวด 4/2 : มาตรา 41/124 – มาตรา 41/135)

10. ผู้ประจำหน้าที่ ผู้ประจำหน้าที่ ได้แก่ นักบิน ต้นหน นายช่าง พนักงานวิทยุ พนักงานควบคุมการจราจรทางอากาศ พนักงานอำนวยความสะดวกบิน และผู้ทำหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเป็นผู้ประจำหน้าที่ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือมีใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ซึ่งออกให้โดยรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาหรือรัฐที่ได้ทำความตกลงกับประเทศไทย โดยผู้ประจำหน้าที่ต้องมีสัญชาติไทย มีความประพฤติเรียบร้อย มีอายุ สุขภาพ ความรู้และความชำนาญตามที่กำหนด ซึ่งผู้ประจำหน้าที่จะมีสิทธิทำการและต้องปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกบินพลเรือนแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประจำหน้าที่ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ประจำหน้าที่เจ็บป่วยหรือบาดเจ็บเป็นระยะเวลาตั้งแต่เจ็ดวันขึ้นไปต้องห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่จนกว่านายแพทย์เวชศาสตร์การบินจะตรวจและออกใบรับรองว่าผู้นั้นหายจากการเจ็บป่วย กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกบินพลเรือนแห่งประเทศไทยมีอำนาจตรวจสอบการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทของผู้ประจำหน้าที่ กำหนดมาตรการบังคับในกรณีที่ผู้ประจำหน้าที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวก 1 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 5 มาตรา 42 - มาตรา 50/14)

11. การรักษาความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในการบินพลเรือน กำหนดหลักเกณฑ์การรักษาความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในการบินพลเรือน กำหนดให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือน จัดทำแผนรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือนแห่งชาติ ดำเนินการและกำกับติดตามให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าว รวมทั้งป้องกันกิจการการบินพลเรือนจากการกระทำอันเป็นการแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามแผนรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือนแห่งชาติ ตลอดจนมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือนแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบการกำหนดขอบเขตและจัดสรรงาน และให้คำแนะนำและความร่วมมือในการดำเนินการรักษาความปลอดภัย กำหนดหน้าที่ของเจ้าของหรือผู้ดำเนินงานสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตในการดูแลรักษาความปลอดภัยในบริเวณสนามบินหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวดังกล่าว เพื่อให้

เป็นไปตามภาคผนวก 9 และภาคผนวก 17 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 5/1 : มาตรา 50/15 – มาตรา 50/41 และหมวด 5/2 : มาตรา 50/42 - มาตรา 50/46)

12. สนามบินและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดจัดตั้งสนามบินหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยอนุมติรัฐมนตรี กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดจัดตั้งที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดพื้นดินหรือน้ำแห่งใดเป็นสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวของอากาศยาน กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินอนุญาตซึ่งให้บริการแก่สาธารณะ จะเรียกเก็บเงินเพื่อการใช้สนามบินอนุญาตที่ให้บริการแก่สาธารณะไม่ได้ เว้นแต่ค่าบริการผู้โดยสารขาออก ค่าบริการในการขึ้นลงของอากาศยาน ค่าบริการที่เก็บอากาศยาน ค่าบริการในลานจอดอากาศยาน ค่าบริการ ค่าภาระ หรือเงินตอบแทนอื่นใดตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดเขตบริเวณใกล้เคียงสนามบิน หรือสถานที่ตั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศเป็นเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ และภายในเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือปลูกต้นไม้ยืนต้น และกำหนดข้อห้ามหรือข้อจำกัดเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมที่รบกวนต่อการเดินอากาศ โดยห้ามมิให้บุคคลใดจุดและปล่อยหรือกระทำการใดเพื่อให้วัตถุ เช่น บั้งไฟ โคมลอย ขึ้นสู่อากาศ ซึ่งเป็นการรบกวนหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อการเดินอากาศหรือปฏิบัติการของอากาศยาน ภายในเขตปลอดภัยในการเดินอากาศ สำหรับกิจกรรมอย่างอื่น เช่น ปล่อยแสงเลเซอร์ ปล่อยคลื่นเสียง คลื่นวิทยุ หรือการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการปล่อยคลื่นไฟฟ้า ภายในเขตปลอดภัยในการเดินอากาศจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนด นอกจากนี้ยังกำหนดให้สนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตที่จะเปิดให้บริการแก่สาธารณะได้ต่อเมื่อได้รับใบรับรองการดำเนินงานสนามบินสาธารณะจากผู้อำนวยการ โดยผู้ได้รับใบรับรองการดำเนินงานสนามบินสาธารณะต้องจัดให้มีผู้จัดการสนามบิน และมีหน้าที่ดำเนินงานสนามบินอนุญาตหรือที่ขึ้นลงชั่วคราวอนุญาตให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัยที่กำหนด (หมวด 6 : มาตรา 51 – มาตรา 60/33)

13. ค่าบริการผู้โดยสารขาออก กำหนดให้ค่าบริการผู้โดยสารขาออกเรียกเก็บได้เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความปลอดภัยและการบำรุงรักษาสนามบิน การจัดหาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในสนามบินสำหรับผู้โดยสาร ตลอดจนการรักษาสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษที่เกิดจากการใช้สนามบิน โดยเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสนามบินอนุญาตจะเรียกเก็บค่าบริการผู้โดยสารขาออกจากผู้โดยสารอากาศยาน สนามบินอนุญาตได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการบินพลเรือน (หมวด 6 ทวิ: มาตรา 60/36 – มาตรา 60/46)

14. บริการลานจอดอากาศยานและบริการช่างอากาศ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดลานจอดอากาศยานของสนามบินอนุญาต และเมื่อรัฐมนตรีกำหนดลานจอดอากาศยานของสนามบินอนุญาตได้แล้วห้ามมิให้บุคคลใดประกอบการให้บริการในลานจอดอากาศยานหรือบริการช่างอากาศ เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการให้บริการในลานจอดอากาศยานหรือบริการช่างอากาศแล้วแต่กรณี จากพนักงานเจ้าหน้าที่โดยอนุมติรัฐมนตรี ทั้งนี้ ผู้ประกอบการให้บริการในลานจอดอากาศยานจะเก็บค่าบริการในลานจอดอากาศยานได้ไม่เกินอัตราที่ผู้อำนวยการอนุมัติด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังกำหนดห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในลานจอดอากาศยาน เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความปลอดภัยที่กำหนดโดยเจ้าของสนามบินอนุญาตหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าของให้เป็นผู้รักษาสถานบินอนุญาต และเมื่อผู้ใดเข้าไปในลานจอดอากาศยานจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ (หมวด 6 ตริ: มาตรา 60 จัตวา – มาตรา 60 สัตต)

15. การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ กำหนดหลักเกณฑ์การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ของอากาศยาน กำหนดให้มีคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ของอากาศยานขึ้น (กสอ.) เพื่อทำหน้าที่สอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์รุนแรงของอากาศยาน วิเคราะห์ข้อมูลความปลอดภัยด้านการบิน และข้อมูลอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ของอากาศยาน จัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์รุนแรงของอากาศยาน จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อความปลอดภัยให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดอำนาจของกสอ. ในการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์รุนแรง กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสอบสวน กำหนดมาตรการในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุหรืออุบัติการณ์ขึ้นแก่อากาศยาน ตลอดจนกำหนดมาตรการในการคุ้มครองข้อมูล เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวก 13 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 7 มาตรา 61 – มาตรา 64 และ มาตรา 64/1 - มาตรา 64/19)

16. การค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานประสบภัย กำหนดหลักเกณฑ์การค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานประสบภัยโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานที่ประสบภัยแห่งชาติ (กชย.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวทางและมาตรการในการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานที่ประสบภัย และให้ความเห็นชอบแผนการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานที่ประสบภัยแห่งชาติ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานประสบภัย รวมทั้งกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานต้องแจ้งเหตุในกรณีที่อากาศยานประสบภัยโดยไม่ชักช้า เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวก 12 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (หมวด 7/1 มาตรา 64/20 - มาตรา 64/28)

17. อำนาจ ตรวจ ยึด และหน่วงเหนี่ยว กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ตรวจสอบด้านการบินในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยให้มีอำนาจเรียกตรวจเอกสารด้านการบิน เรียกโดยทำเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการบินพลเรือนชี้แจง ให้ถ้อยคำ หรือจัดส่งเอกสารด้านการบิน เข้าไปในสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานหรือเข้าไปในอากาศยานเพื่อตรวจสอบ และสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ที่เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้การกำกับดูแลการบินมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเมื่อพบการฝ่าฝืนเกี่ยวกับอากาศยานใดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน่วงเหนี่ยวการออกเดินทางของอากาศยานนั้น ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้อำนวยการหรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการมอบหมายและพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (หมวด 8 มาตรา 65 - มาตรา 67/12)

18. บทกำหนดโทษ กำหนดบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดให้มีมาตรการทางปกครอง และมีการปรับปรุงอัตราค่าปรับทางอาญาให้สอดคล้องกับฐานความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ กำหนดให้บรรดาความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบซึ่งได้แก่พนักงานสอบสวน ผู้อำนวยการ และคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และเมื่อผู้มีอำนาจเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใดแล้วเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่ผู้กำหนด ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (หมวด 9: มาตรา 67/13 – มาตรา 126)

ฝ่ายกฎหมาย สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง ประชาชนจะต้องทำการศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ